

Становище

От: проф. д-р Светлана Александрова –Златанска, УНСС катедра МИО и Бизнес, научна специалност Световно стопанство и МИО (Международни финанси)

Относно: Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“**. Авторът на дисертационния труд е докторант на самостоятелна подготовка към катедра „МИО и бизнес“ при УНСС, – гр. София, Научна специалност „Световно стопанство и МИО..

Автор на дисертационния труд: Деан Валентинов Иванов

Тема на дисертационния труд: Въздействия на европейските подходи за финансиране върху растежа и конкурентоспособността на МСП

Научен ръководител: проф. д-р Светлана Александрова

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 96/21.01 2022г. на Ректора на УНССл

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма Световно стопанство и МИО, професионално направление 3.8. „Икономика“, научна област 05.02.00. „Икономика, организация и управление“, научна специалност „Световно стопанство и МИО“, във факултет „Международна икономика и политика“. Докторантът е зачислен към катедра „Международни икономически отношения и бизнес“ съгласно Заповед на Ректора № 996 от 09.05.2016 г.

Завършва УНСС – бакалавър специалност „Финанси и счетоводство“, магистър „Финансов контрол и право“. Практиката му е в областта на управление и финансиране в земеделието. Развива предприемаческа дейност в земеделието. Като докторант е бил ангажиран като хоноруван преподавател. Той се ангажира с дейности в катедрата и факултета – член е на факултетната комисия за осигуряване и оценяване на качеството на факултета.

Участва на експерт в следните проекти: Проект № BG06RDNP001-6.001-0442-S02 мярка 6.1, "Стартова помощ за млади земеделски производители". . - "Преструктуриране и конверсия на лозя"- Реализиран проект от Националната програма за подпомагане на лозаро – винарски сектор 2019 - 2023 г., Проект №

BG05SFOP001-3.004-0001 „Въвеждане на програмно бюджетиране в органите на съдебната власт“.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Изследването е посветено на актуален след финансово-икономическата криза проблем – за финансиране на МСП и на взаимодействието между финансирането и конкурентоспособността на МСП.

Дисертацията е разработена в обем от 207 страници и включва въведение, три глави, заключение, използвани информационни източници и приложения. Оформянето в три глави следва стандартната логическа последователност при подобни изследвания – теория, методика и емпирично и иконометрично изследване. Броят на използваните литературни източници е 211.

Структурата на дисертацията е логически изградена в класическа дисертационна форма в три глави и е подчинена на цялостното разработване на изследователския проблем, на постигането на изследователските задачи и цел. След всяка глава авторът е направил изводи, които придават съответно логически завършек. Всяка част е разделена детайлно на подчасти. Анализите на автора в втора и трета част на дисертационния труд са онагледени с таблици и фигури, което способстват за по-добро разбиране и възприемане.

Обектът и предметът са ясно определени. В дисертационния труд е вплетена темата за финансиране на МСП и потенциала за растеж на МСП. Изследването е построено върху формулираните четири хипотези, емпиричния анализ се основава на регресионните модели, които са насочени към доказване на тяхната достоверност. Тезата на дисертационния труд е свързана с посочените хипотези, по-конкретно финансирането на МСП е определящ фактор за растежа, конкурентоспособността и интернационализацията на предприятията. В допълнение към нея е доколко финансовите механизми на ЕС и ЕИБ стимулират растежа, технологичната трансформация и улесняват достъпа до финансиране за МСП.

В дисертационния труд се разграничават следните насоки: 1) теоретичните концепции за финансиране разрастването на дейността на МСП; 2) основните характеристики на предприятията в ЕС, практиката на финансиране на МСП посредством дялови и дългови инструменти в ЕС; 3) практиките и тенденциите на финансирането на МСП в България, ефектите от прилаганите финансови инструменти върху инвестициите, износа и растежа на предприятията посредством разработени модели от регресионни уравнения.

Заключението е добре структурирано, в него авторът добре е систематизирал изводите аргументирал е хипотезите с резултатите от формулираните регресионни модели.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Докторант Деан Иванов е изпълнил изследователските задачи, които си е поставил по отношение на дисертационното си изследване и е получил определени научни и научно-приложни резултати.

В първата част е извършена систематизация на теориите за финансиране на бизнеса, за конкурентоспособността и растежа на предприятията. Изведени са основните теоретични аспекти по отношение на структуриране, подходи за финансиране на МСП и финансови инструменти. В тази част са разгледани в общ теоретичен аспект подходите за финансиране на МСП, традиционните и алтернативните източници за финансиране. Открито е връзката между финансирането и конкурентоспособността на МСП. Авторът се е опитал да обхване многообразието от теоретичните концепции свързани с темата на изследване. Като пропуск може да се посочи, че съвременните теоретични възгледи за конкурентоспособността и финансирането на бизнес структурите са по-слабо представени.

Във втората част на дисертацията е представена характеристика на МСП и финансирането им с дългови и дялови инструменти. Направен е анализ на динамиката на финансиране с дългови и дялови инструменти в ЕС. Заслужава да се отбележи, че е представен ръста на използване на кредитни гаранционните схеми в рамките на финансовия механизъм на ЕС и ЕИБ. Изводите са с насоченост доколко финансирането за МСП като политика на ЕС е съдействала за развитието на МСП.

Третата част на дисертацията има приложен характер. Анализът за ефектите от финансирането върху основни макро и микро икономически параметри (БВП, износа, добавената стойност по факторни разходи на МСП, ДМА и др.). Независимо от ограничение на публичните данни, докторантът е успял да оцени ефектите от прилаганите финансови инструменти за финансиране на проекти на МСП по ОП „Конкурентоспособност и иновации“ за повишаване на инвестициите и икономическия потенциал на МСП.

4. Оценка на получените научни и научно-приложни приноси

В автореферата и дисертацията авторът е определил приносите коректно в съответствие с дисертационната теза, проверката на хипотезите и цялостния анализ. Приносите условно могат да бъдат разграничени на две групи; приноси с теоретично и практическо приложение. Приноси с теоретично приложение – това са систематизация на подходите за алтернативно финансиране на финансовите пазари и използването на финансовите инструменти в рамките на ЕСФ.

Приноси с приложен характер: – финансирането като фактор за конкурентоспособност, интернационализация и растеж на предприятията. На основа на факторен анализ с помощта на регресионни уравнения се обогатяват съществуващите знания за ролята на финансирането и евентуалните ефекти върху конкурентоспособност и растеж на МСП.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

По тематика свързана с дисертацията са направени публикации в сборници на конференции на катедрата, които са индексирани СЕЕОЛ системата, по-конкретно това са следните публикации: Алтернативни и традиционни модели на финансиране на МСП в Европейския съюз; Развитие на българския капиталов пазар след влизането на България в Европейския съюз; Първично монетно предлагане същност на модела на финансиране и регулаторна рамка в Европейския съюз.

Извън темата на дисертацията е следната публикация: Програма за развитие на селските райони в България за периода 2014-2020: предизвикателства и бъдеще. Публикацията също е включена в сборник от конференция.

Прави впечатление участието на Деан Иванов в колективна монография „Съвременни аспекти на регулирането на финансовите пазари“ по проект на катедрата. Авторът е изготвил частта за Рискове пораждащи необходимост от прилагане на регулаторни режими в сферата на алтернативното финансиране.

В заключение посочените научни публикации на докторанта са свързани с темата на дисертацията и те отговарят на изискванията за докторска степен..

6. Оценка на автореферата

Автореферат е в обем от 42 с. и е разработен съгласно изискванията и достатъчно пълно и точно отразява направените изследвания и изводи. Структурата и съдържанието отразява анализираната в дисертацията проблематика и дава ясна представа за направените изводи и резултати от емпиричния анализ. Включени са основните моменти и приносите от разработената дисертация.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Нямам забележки по разработката на дисертационния труд. Препоръчвам и се надявам докторантът да продължи научните си търсения и изследвания в тази област и да разшири популяризирането им в страната и в чуждестранни издания, тъй като изследваната тематика засяга изготвяне на политики за финансиране на МСП.

3. Заключение

Постигнатите резултати на изследването доказват значителния обем на извършената аналитична и изследователска работа. Основната цел на дисертационното изследване е постигната, изведените задачи са решени и тезата е доказана. Дисертационният труд представлява задълбочено, самостоятелно и професионално изследване на актуален и значим проблем, има завършен характер и със своите резултати обогатява финансовата теорията и подпомага практиката за подобряване на конкурентоспособността на МСП, чрез улесняване на достъпа до различни финансови източници.

Дисертационният труд отговаря на изискванията на българското законодателство и на вътрешната нормативна уредба на УНСС. С убеденост давам своята положителна оценка за дисертационния труд и предлагам на уважаемите членове на научното жури да вземат решение „за“ присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.8. Икономика и научна специалност „Световно стопанство и МИО“ на Деан Валентинов Иванов.

01.04.2021.

Подпис:
проф. С. Александрова